

Byla C-142/22

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2022 m. kovo 2 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Supreme Court (Airija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2022 m. vasario 25 d.

Kasatorius:

OE

Kita kasacinio proceso šalis:

The Minister for Justice and Equality

SUPREME COURT

<...>

**DĖL SUTARTIES DĖL EUROPOS SAJUNGOS VEIKIMO
267 STRAIPSNIO IR DĖL EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO
TEISMUI TEIKIAMO PRAŠYMO PRIIMTI PREJUDICINĮ SPRENDIMĄ**

<...> [*Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas) sudėtis]

<...>

DĖL PRAŠYMO PAGAL EUROPEAN ARREST WARRANT ACT, 2003 (2003 M. EUROPOS AREŠTO ORDERIO ĮSTATYMAS), PAKEISTO CRIMINAL JUSTICE (TERRORIST OFFENCES) ACT, 2005 (2005 M. BAUDŽIAMOJO TEISINGUMO (TERORISTINIAI NUSIKALTIMAI) ĮSTATYMAS) 80 STRAIPSNIU, 22 STRAIPSNIO 7 DALĮ

IR BYLOJE DĖL OE (GIMIMO DATA: 1980 m.

rugsėjo 9 d.)

TARP

MINISTER FOR JUSTICE AND EQUALITY (Teisingumo ir lygybės ministras),

IEŠKOVO,

IR

OE,

ATSAKOVO,

2022 M. VASARIO 25 D. NUTARTIS DĖL PRAŠYMO EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMUI PRIIMTI PREJUDICINĮ SPRENDIMĄ PAGAL SUTARTIES 267 STRAIPSNĮ

Kasacinis skundas, kurį kita apeliacinio proceso šalis padavė 2021 m. liepos 6 d., skųsdama 2021 m. gegužės 27 d. *Court of Appeal* (Apeliacinis teismas) <...> sprendimą ir nutartį, kuria buvo atmestas šios šalies apeliacinis skundas dėl 2020 m. liepos 27 d. *High Court* (Aukštasis teismas) sprendimo ir nutarties patenkinti ieškovo prašymą ir duoti sutikimą dėl bylos iškėlimo atsakovui išduodančiojoje valstybėje (Nyderlanduose) dėl toliau nurodytų nusikaltimų, išvardytų 2019 m. liepos 18 d. dokumento „Additional European Arrest Warrant“ 3 puslapyje esančiame 4 punkte: „Nyderlandų baudžiamojo kodekso 289 straipsnis: nužudymas, darant kaltės prielaidą, grindžiamą ryšiu su kitu asmeniu, 2015 m. gruodžio 15 d., Nyderlandų baudžiamojo kodekso 46a straipsnis, kartu su jo 289 straipsniu: nepavyko apkaltinti nužudymu laikotarpiu nuo 2015 m. lapkričio 1 d. iki 2015 m. lapkričio 25 d. įskaitytinai“ ir dėl nutarties, kuria panaikinamas minėtas sprendimas ir nutartis, dėl minėtame kasaciniame skunde nurodytų motyvų, pateiktų šio teismo 2021 m. gruodžio 2 d. surengtame nuotoliniame posėdyje.

<...> [Procesinė informacija]

Kadangi 2022 m. vasario 18 d. byla buvo įtraukta į bylą, kuriose bus priimamas sprendimas, sąrašą ir tą dieną teismo sprendimas buvo paskelbtas elektroninėmis priemonėmis, suteikus šalims galimybę pateikti pastabas dėl nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą projekto;

kadangi atrodo, kad faktinės aplinkybės ir procesiniai veiksmai yra tokie, kokie yra išdėstyti prie šio sprendimo pridedamoje nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir įtraukti į ją;

kadangi *Supreme Court* nusprendė, kad siekiant išspręsti tarp šalių dėl šio prašymo kilusius nesutarimus, kyla tam tikrų Sąjungos teisės nuostatų, t. y. 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (OL L 190, 2002, p. 1;

2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 34), įgyvendinto Airijos teisėje *European Arrest Warrant Act 2003* (su daliniais pakeitimais) nuostatomis, teisingo aiškinimo klausimų.

TEISMAS NUTARIA pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui klausimus pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnį, kaip nurodyta minėtoje nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą:

1. Ar Pagrindų sprendimo 27 straipsnį reikia aiškinti taip, kad sprendimas dėl asmens perdavimo sukuria tokius teisinius santykius tarp šio asmens, vykdančiosios valstybės ir prašančiosios valstybės, kad bet koks klausimas, kuris laikomas galutinai išspręstu šiuo sprendimu, taip pat turi būti laikomas išspręstu taikant sutikimo dėl tolesnio baudžiamojo persekiojimo ar nubaudimo už kitas nusikalstamas veikas procedūrą?
2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta taip, kad 27 straipsnis neturi būti taip aiškinamas, ar nacionaline proceso norma pažeidžiamas veiksmingumo principas, jeigu ji veikia taip, kad užkerta kelią atitinkamam asmeniui, nagrinėjant prašymą dėl sutikimo, remtis atitinkamu Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimu, priimtu po nutarties dėl perdavimo priėmimo?

NUTARIAMA, kad šio kasacinio skundo nagrinėjimas sustabdomas, kol Europos Sąjungos Teisingumo Teismas priims prejudicinį sprendimą dėl minėtų klausimų arba kol per tą laiką bus priimta kita nutartis.

<...>

Surašyta 2022 m. vasario 28 d.

AN CHUIRT UACHTARACH

AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

<...> [*Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas) sudėtis]

Byloje

**DĖL PRAŠYMO PAGAL EUROPEAN ARREST WARRANT ACT, 2003
(2003 M. EUROPOS AREŠTO ORDERIO ĮSTATYMAS), PAKEISTO
CRIMINAL JUSTICE (TERRORIST OFFENCES) ACT, 2005 (2005 M.
BAUDŽIAMOJO TEISINGUMO (TERORISTINIAI NUSIKALTIMAI)
ĮSTATYMAS) 80 STRAIPSNIU, 22 STRAIPSNIO 7 DALĮ**

tarp

MINISTER FOR JUSTICE AND EQUALITY,

kitos kasacinio proceso šalies,

-ir-

OE,

kasatoriaus,

2022 m. vasario 28 d. teismo nutartis pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui tam tikrus klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnį.

Įvadas

- 1 *Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas) nagrinėjamas kasacinis skundas susijęs su 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (OL L 190, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 34), kuris Airijos teisėje buvo įgyvendintas *European Arrest Warrant Act 2003* (su daliniais pakeitimais) nuostatomis, 27 straipsnio išaiškinimu.
- 2 Kasatorius buvo perduotas Nyderlandų Karalystei pagal tris Europos arešto orderius. Pagal Airijos teisę šis sprendimas įgijo *res judicata* galią, o kasatorius buvo teisiamas, pripažintas kaltu ir nubaustas pagal Nyderlandų teisę.
- 3 *High Court of Ireland* (Airijos aukštasis teismas), vykdančioji teisminė institucija, gavo prašymą duoti sutikimą dėl kasatoriaus tolesnio baudžiamojo persekiojimo ir įkalinimo dėl kitų, atskirų nusikalstamų veikų. Kasatorius prieštarauja dėl tokio sutikimo, remdamasis tuo, kad asmenų, išdavusių tris pirminius orderius, statusas pagal Sąjungos teisę nebuvo „išduodančioji teisminė institucija“. Nors pagal Airijos teisę šiuo metu nekyla klausimo dėl sprendimo dėl perdavimo peržiūros, kasatorius teigia, kad sutikimas dėl tolesnio baudžiamojo persekiojimo negali būti duotas, jei orderiai, kuriais remiantis buvo priimtas minėtas sprendimas, nebuvo išduoti teisėtai.
- 4 Iš esmės *Supreme Court* turi atsakyti į klausimą, ar kasatoriui turėtų būti leista pateikti tokį argumentą ir šiuo tikslu remtis tam tikrų Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimų galiojimu atgaline data, ar jam gali būti uždrausta tai daryti pagal nacionalinę proceso normą. Nacionalinė norma, dėl kurios dabar vyksta ginčas, vadinama *issue estoppel* („Estoppel“ taisyklė), kuri sudaro platesnių *res judicata* galios principų pakategorę.

Bylos aplinkybės

- 5 Šalys neginčija faktinių bylos aplinkybių, todėl jas galima nesunkiai apibendrinti toliau. 2017 m. *High Court* nutartimi kasatorius buvo perduotas Nyderlandų Karalystei pagal iš šios valstybės gautus tris Europos arešto orderius (toliau –

EAO). EAO, kurie buvo išduoti įvairiomis 2016 m. datomis, buvo prašoma perduoti teismui remiantis kaltinimais, be kita ko, susijusiais su pinigų plovimu, užpuolimu ir pasikėsinimu nužudyti. Du orderius išdavė Amsterdamo prokuratūra, o vieną – nacionalinės prokuratūros skyrius. Kasatoriaus vardu buvo pareikšti prieštaravimai dėl perdavimo, tačiau *High Court* visus juos atmetė (<...>) (žr. Sprendimą byloje *Minister for Justice v. OE* (nepaskelbtas, priimtas 2017 m. vasario 2 d.). Aišku, kad tuo metu nebuvo pareikšta jokių prieštaravimų dėl to, kad orderius išdavė prokurorai. Atlikdama analizę *High Court* teisėja aiškiai nurodė, kad du orderius Amsterdame išdavė „kompetentinga teisminė institucija“. Teismo sprendime nėra aiškios nuorodos į nacionalinio prokuroro orderio statusą, tačiau lygiai taip pat nėra priežasties daryti prielaidos, kad teismas manė, jog šio orderio statusas yra kitoks nei kitų dviejų orderių. Keliose sprendimo vietose buvo paminėti prokurorų atsakymai į prašymus pateikti papildomos informacijos, ir jais buvo remtasi.

- 6 Kasatorius tokio teismo sprendimo neskundė ir buvo perduotas Nyderlandams. Jis buvo teisiamas ir pripažintas kaltu dėl nusikaltimų, su kuriais buvo susiję orderiai, ir nuteistas 18 metų laisvės atėmimo bausme.
- 7 Po to Nyderlandų valdžios institucijos kreipėsi į *High Court*, kaip į vykdančiąją teisminę instituciją, prašydamos duoti sutikimą dėl kasatoriaus tolesnio baudžiamojo persekiojimo ir įkalinimo dėl kitų kaltinimų, kurie nebuvo nurodyti nė viename iš pirminių EAO. Tokio sutikimo davimas, kuris reiškia atsisakymą to, kas pagal nacionalinę teisę vadinama specialia taisykle, numatytas Pagrindų sprendimo 27 straipsnyje, šioje jurisdikcijoje įgyvendintame iš dalies pakeisto *European Arrest Warrant Act 2003* 22 straipsnio 7 dalimi. Kasatorius jau buvo teisiamas, pripažintas kaltu ir nuteistas laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausme pagal naujus kaltinimus, tačiau prieš vykdant tą kitą laisvės atėmimo bausmę būtinas vykdančiosios teisminės institucijos sutikimas.
- 8 Pirminį prašymą dėl sutikimo šioje byloje, kuriuo remiantis buvo pradėta 22 straipsnio 7 dalies procedūra, Nyderlandų nacionalinis prokuroras nusiuntė *High Court* 2019 m. gegužės 1 d. 2019 m. gegužės 27 d. ESTT priėmė Sprendimą *OG ir PI* (Liubeko ir Cvikau prokuratūra) (C-508/18 ir C-82/19/PPU, toliau – Sprendimas *OG ir PI*). Jis konstatavo, kad prokurorai negali būti laikomi „išduodančiosiomis teisminėmis institucijomis“ Pagrindų sprendimo tikslais, jeigu jų įgaliojimai priimti sprendimus, susijusius su EAO, konkrečiu atveju tiesiogiai ar netiesiogiai gali priklausyti nuo išorinių vykdomosios valdžios pavedimų ar nurodymų.
- 9 Prašymą dėl sutikimo *High Court* gavo 2019 m. liepos 23 d. Tada atsakovas (toliau – ministrė) teisme sutiko, kad Nyderlandų nacionalinis prokuroras nėra „teisminė institucija“, ir, atrodo, kad dėl šios priežasties prašymas buvo atsiimtas ir nebuvo priimta jokia nutartis. Vis dėlto po kelių dienų buvo gautas dar vienas prašymas dėl sutikimo. Jį prokuroro prašymu išdavė Amsterdamo ikiteisminio tyrimo teisėjas. Paaiškėjo, kad nuo 2019 m. liepos 13 d. Nyderlanduose buvo priimti nauji teisės aktai, pagal kuriuos reikalaujama, kad EAO išduotų teisėjai.

Teisinės aplinkybės

- 10 Pagrindų sprendimo 1 straipsnyje Europos arešto orderis apibrėžiamas kaip „teisminis sprendimas, kurį išduoda valstybė narė, kad kita valstybė narė areštuotų ir perduotų prašomą perduoti asmenį, siekiant patraukti baudžiamojon atsakomybėn arba vykdyti laisvės atėmimo bausmę, arba sprendimą dėl įkalinimo“. 6 straipsnyje „išduodančioji teisminė institucija“ apibrėžta kaip „išduodančiosios valstybės narės teisminė institucija, kuri pagal tos valstybės teisę yra kompetentinga išduoti Europos arešto orderį“. Kaip konstatuota Sprendime *OG ir PI (Liubeko ir Cvikau prokuratūra)* (C-508/18 ir C-82/19/PPU, toliau – Sprendimas *OG ir PI*), „išduodančiosios teisminės institucijos“ sąvoka yra savarankiška Sąjungos teisės sąvoka.
- 11 Pagrindų sprendimo 27 straipsnyje kalbama apie galimą perduoto asmens baudžiamąjį persekiojimą už kitas nusikalstamas veikas nei nurodytos EAO, kuriuo grindžiamas perdavimas. Šio straipsnio 2 dalyje įtvirtinta bendra taisyklė, kad asmuo negali būti patrauktas baudžiamojon atsakomybėn, nuteistas ir jam negali būti atimta laisvė už nusikalstamą veiką, padarytą iki jo perdavimo, išskyrus tą, dėl kurios jis buvo perduotas. Pagal šio straipsnio 1 dalį valstybės narės gali pranešti Tarybos generaliniam sekretoriatui, kad sutinka netaikyti šios taisyklės. Airija nepasinaudojo šia galimybe, todėl taikoma bendra taisyklė, kuriai taikomos minėto straipsnio 3 dalyje numatytos išimtys. Šiam kasaciniam skundui reikšminga 3 dalies g punkte numatyta išimtis, pagal kurią numatyta, kad vykdančioji teisminė institucija duoda sutikimą. 4 dalyje numatyta, kad prašymas duoti sutikimą pateikiamas vykdančiajai teisminei institucijai. Sutikimas turi būti duodamas arba atsisakoma jį duoti tuo pačiu pagrindu, kaip ir prašymo dėl perdavimo atveju, t. y. remiantis 3 ir 4 straipsniuose nustatytais pagrindais.
- 12 Panašios sąvokų apibrėžtys pateikiamos iš dalies pakeistame *European Arrest Warrant Act 2003*. EAO yra „teisminės institucijos orderis, įsakymas arba sprendimas“. „Teisminė institucija“ – tai „teisėjas, magistratų teismo teisėjas ar bet kuris kitas asmuo, pagal atitinkamos valstybės narės teisę įgaliotas vykdyti tokias pačias ar panašias funkcijas, kurias pagal 33 straipsnį vykdo valstybės teismas“ (t. y. EAO išdavimo funkcija). „Išduodančioji teisminė institucija“ yra „išduodančiosios valstybės teisminė institucija, išdavusi atitinkamą orderį“. „Išduodančioji valstybė“ yra „valstybė narė <...> kurios teisminė institucija išdavė šį Europos arešto orderį“.
- 13 2003 m. Įstatymo 22 straipsnis buvo visiškai pakeistas *Criminal Justice (Terrorist Offences) Act 2005* 80 straipsniu. Dabar 22 straipsnio 7 dalyje numatyta:
- (7) *High Court* dėl asmens, perduoto išduodančiajai valstybei pagal šį įstatymą, gali duoti sutikimą, kad:
- a) išduodančiojoje valstybėje šiam asmeniui būtų iškelta byla dėl nusikalstamos veikos;

b) išduodančiojoje valstybėje šiam asmeniui už nusikalstamą veiką būtų paskirta bausmė, įskaitant asmens laisvės apribojimo bausmę, arba

c) išduodančiojoje valstybėje šiam asmeniui būtų iškelta byla arba jis būtų sulaikytas išduodančiojoje valstybėje, kad būtų įvykdyta bausmė arba nutartis dėl sulaikymo už nusikalstamos veikos padarymą,

gavus išduodančiosios valstybės rašytinį prašymą šiuo klausimu.

- 14 8 punkte (pakeistas *European Arrest Warrant (Application to Third Countries and Amendment) and Extradition (Amendment) Act 2012*) (2012 m. Europos arešto orderio (prašymas trečiosioms šalims ir dalinis pakeitimas) ir ekstradicijos (dalinis pakeitimas) įstatymas) 15 straipsniu) numatyta, kad sutikimą pagal 7 punktą atsisakoma duoti, jeigu pagal įstatymo 3 dalį už atitinkamą nusikaltimą asmuo negali būti perduotas (3 dalyje išdėstytos nuostatos dėl pagrindinių teisių, atitikties, *non bis in idem* principo, prašomo perduoti asmens baudžiamojo persekiojimo valstybėje dėl tų pačių nurodomų nusikalstamų veikų, baudžiamosios atsakomybės amžiaus, eksteritorialumo ir teismo sprendimo už akių).
- 15 Gali būti svarbu pažymėti, kad prieš įvedant Europos arešto orderio sistemą Airijos teismai neturėjo įgaliojimų atsisakyti taikyti specialiąją taisyklę, nes pagal *Extradition Act 1965* (Ekstradicijos įstatymas) nuostatas tai galėjo padaryti tik teisingumo ministras. Ši taisyklė ir toliau taikoma su Sąjunga nesusijusiose ekstradicijos bylose.

Bylos nagrinėjimas teisme

- 16 *High Court*, svarstydamas, ar taikomas *res judicata* galios principas, atmetė kasatoriaus prieštaravimus dėl prašymo duoti sutikimą. Tada minėtas teismas nusprendė, kad kasatorius negali pateikti savo argumento, nes tai draudžiama pagal nacionalines taisykles, pagal kurias 2017 m. sprendimas laikomas galutiniu (žr. *Minister for Justice and Equality v. OE* [2020] IEHC 369). Kasatorius padavė apeliacinį skundą. Dar prieš *Court of Appeal* pradėdant nagrinėti bylą, ESTT Sprendime *Criminal Proceedings against AZ* (C-510/19, toliau – Sprendimas AZ) konstatavo, kad pagal Pagrindų sprendimą Nyderlandų prokuratūrų negalima laikyti „teisminėmis institucijomis“.
- 17 *Court of Appeal* sutiko su ministrės teiginiu, kad nors dabar iškeltas klausimas galbūt nebuvo keliamas pirminėje *High Court* byloje, susijusioje su EAO procedūra, jį „atlikdama tyrimą“ apsvaistė *High Court* teisėja ir priėmė sprendimą. Tokiomis aplinkybėmis iškilo „Estoppel“ taisyklės taikymo klausimas, dėl kurio šios teisėjos išvados šiuo klausimu negalima ginčyti nei tiesiogiai, nei netiesiogiai, ginčijant nutartį dėl perdavimo.
- 18 Ministrės argumentui, kad nacionalinės taisyklės dėl teismo sprendimų *res judicata* galios nepasikeitė dėl ESTT sprendimų, taip pat buvo pritarta. *Court of*

Appeal pripažino, kad ESTT aiškiai atsisakė apriboti savo sprendimų *OG ir PI* ir *AZ* galiojimą laiko atžvilgiu. Vis dėlto daugelyje bylų, įskaitant bylą *Asturcom Telecomunicaciones S.L. v. Nogueira* [2009] E.C.R. I-9579, jis pabrėžė principo, jog teismo sprendimai, kurie tampa galutiniai po to, kai yra išnaudojamos visos apskundimo teisės arba yra pasibaigę visi apskundimo terminai, negali būti kvestionuojami, svarbą. Sąjungos teisėje nereikalaujama netaikyti su šiuo principu susijusių proceso normų, net jei tai leistų nacionaliniam teismui ištaisyti Sąjungos teisės nuostatos pažeidimą. Šiam principui savo ruožtu taikomi veiksmingumo ir lygiavertiškumo principai, tačiau kasatorius nenurodė, kad šie principai būtų pažeisti, šioje byloje taikant taisyklės dėl teismo sprendimų *res judicata* galios. Todėl *Court of Appeal* atmetė apeliacinį skundą (žr. *Minister for Justice and Equality v. OE* [2021] IECA 159).

- 19 2021 m. rugsėjo 22 d. *Supreme Court* leido paduoti kasacinį skundą. Jis nusprendė, kad byloje kyla bendro viešojo intereso klausimų dėl *European Arrest Warrant Act 2003* aiškinimo; dėl santykio tarp pradinės nutarties dėl perdavimo ir prašymo duoti sutikimą dėl tolesnio baudžiamojo persekiojimo ir įkalinimo; dėl ESTT sprendimų poveikio šiam santykiui, taip pat klausimas dėl to, kiek *res judicata* galios ir „Estoppel“ taisyklės taikymas gali (jei gali) kilti per EAO procedūrą (žr. [2021] IESCDET 108).
- 20 Kasatorius sutinka, kad 2017 m. priimtas sprendimas jį perduoti pagal Airijos teisę turi *res judicata* galią ir kad pagal Sąjungos teisę nereikalaujama jo peržiūrėti. Pagrindinis kasatoriaus prieštaravimas (ir vienintelis, kurio jis dar neatsiėmė) dėl sutikimo davimo grindžiamas sutikimo procedūrą reglamentuojančiomis teisės aktų nuostatomis. Taikant 22 straipsnio 7 dalį, prašymą duoti sutikimą turi pateikti „išduodančioji valstybė“, o „išduodančioji valstybė“ apibrėžiama kaip valstybė, kurios „teisminė institucija“ išdavė pirminį EAO. Teigiama, jog dėl to, kad EAO išdavę prokurorai pagal ES teisę nebuvo „teisminės institucijos“, Nyderlandai negali būti laikomi „išduodančiąja valstybe“.
- 21 Kasatorius remiasi nacionalinių teismų sprendimais, teigdamas, kad *res judicata* galios principai netaikomi ekstradicijos byloms. Pripažįstama, kad gali kilti „Estoppel“ taisyklės taikymo klausimas, tačiau šiuo klausimu teigiama, kad „Estoppel“ taisyklė negali būti taikoma, kai iš esmės pasikeitė teisinės aplinkybės. Teigiama, kad Sprendimas *OG ir PI* šiuo klausimu lėmė reikšmingą pokytį. Tvirtinama, kad sutikimo procedūra, nors ir susijusi su perdavimo procedūra, vis dėlto yra „atskiras“ klausimas, dėl kurio kasatorius gali pateikti bet kokius argumentus dėl prašymo pagrįstumo, kaip ir tuo atveju, jei tai būtų paprastas EAO. Visų pirma remiamasi Sprendimu *AZ* ir pažymima, kad sutikimas gali pažeisti atitinkamo asmens laisvę, nes dėl jo gali būti paskirta griežtesnė bausmė. Be to, teigiama, kad leidimas ministrei remtis *res judicata* galios ir „Estoppel“ taisykle šioje byloje reikštų, kad Airijos teismai kitoje byloje, susijusioje su visai kitais nusikaltimais, turėtų remtis prielaida, kuri pagal Sąjungos teisę yra neabejotinai klaidinga.

- 22 Ministrė neginčija kasatoriaus pateikto įstatymo aiškinimo ir neteigia, kad Pagrindų sprendime reikalaujama kitokio aiškinimo. Vis dėlto ji teigia, kad bet koks klausimas, kuris galėjo kilti dėl Nyderlandų prokurorų kompetencijos veikti kaip „išduodančiosioms teisminėms institucijoms“, turi būti laikomas galutinai išspręstu *High Court* 2017 m. ir kad šiam galutiniam sprendimui taikoma „Estoppel“ taisyklė, todėl dabar klausimas dėl jų kompetencijos negali būti keliamas iš naujo. Nors tiesiogiai už šį klausimą atsakingos Airijos valdžios institucijos nėra, ministrė remiasi įvairiuose teismo sprendimuose pateiktomis teisėjų pastabomis dėl to, kad „Estoppel“ taisyklės taikymo klausimas teoriškai gali kilti ekstradicijos bylose lygiai taip pat ir taikant tokius pat kriterijus kaip ir įprastoje civilinėje byloje.
- 23 Ministrė sutinka, kad ESTT sprendimai turi būti laikomi galiojančiais atgaline data. Vis dėlto ji teigia, kad pagal Sąjungos teisę šis veiksnys nedaro įtakos nacionalinės „Estoppel“ taisyklės taikymui, jei dėl to nepažeidžiami veiksmingumo ir lygiavertiškumo principai. Teigiama, kad sprendimai *OG ir PI* ir *AZ* nepakeitė teisės, o tik ją paaiškino. Todėl po šių sprendimų priėmimo teisinės aplinkybės iš esmės nepasikeitė. Vadinasi, pirminis sprendimas perduoti kasatorių turėtų būti vertinamas kaip klaida jurisdikcijoje, dėl kurios dabar negalima iš naujo bylinėtis.

***Supreme Court* sprendimas**

- 24 *Supreme Court* priėmė sprendimą (žr. [2022] IESC 10), kuriame nagrinėjami atitinkami nacionalinės ir Sąjungos teisės principai.
- 25 Nacionalinė teisė dėl *res judicata* galios principo ir „Estoppel“ taisyklės yra gana sudėtinga (visų pirma dėl to, kad terminologija ne visada vartojama nuosekliai). Toliau pateiktoje santraukoje neaptarimos susijusios netiesioginio ginčijimo (angl. *collateral attack*), piktnaudžiavimo procesu sąvokos ar taisyklė, kad šalys turi pateikti visus savo argumentus pirmą kartą nagrinėjant bylą, ir negali susilaikyti nuo sau naudingo pagrindo pateikimo, siekdamos iškelti jį naujame procese, per kurį siekiama nepalankaus sprendimo pakeitimo.
- 26 Iš esmės „Estoppel“ taisyklės taikymo klausimas byloje gali kilti, kai:
- i) jurisdikciją turintis teismas priėmė sprendimą;
 - ii) sprendimas buvo galutinis sprendimas dėl bylos esmės;
 - iii) teismo sprendimu buvo išspręstas klausimas, kurį šalis bando iškelti tolesniame procese; ir
 - iv) šalys buvo tie patys asmenys (arba suinteresuotieji asmenys) kaip ir bylos, kurioje remiamasi „Estoppel“ taisykle, šalys.

- 27 Minėti kriterijai kyla iš *Supreme Court* sprendimų *Belton v. Carlow County Council* [1997] 1 I.R. 172 ir *Sweeney v. Bus Átha Cliath* [2004] 1 I.R. 576, ir buvo neseniai nagrinėti sprendime <...> *George v. AVA Trade (EU) Limited* [2019] IEHC 187.
- 28 Vis dėlto svarbu pažymėti, kad, atmetus tokius klausimus kaip sukčiavimas (kuris šiuo atveju akivaizdžiai nekyla), „Estoppel“ taisyklės taikymui nustatyta nemažai apribojimų. Vienas iš tokių apribojimų yra galimas teismo sprendimo, kuriuo sukuriamas teisės precedentas, poveikis. Tokiu atveju ginčo šaliai, kurios byla buvo išspręsta, nebus leista atnaujinti bylos nagrinėjimo, tačiau šia taisykle bus galima remtis tais klausimais ar tose bylose, kurios dar nėra galutinai išspręstos, net jei ankstesnis sprendimas šiuo klausimu, priimtas atskiroje byloje, buvo nepalankus atitinkamam asmeniui. Taip pat gali būti, kad „Estoppel“ taisykle nebus galima remtis dėl teisės aktų pakeitimų.
- 29 Viešosios teisės reglamentuojamose srityse „Estoppel“ taisykle negalima remtis, kai reikia teisingai aiškinti įstatymą ar konstitucijos nuostatą. Jei tokį klausimą būtų leidžiama išspręsti remiantis šalių pripažinimais arba dėl teisėjo klaidos, tai prieštarautų viešajam interesui. Vadinasi, kai klausimas susijęs su įstatymo, kuriuo leidžiama pakartotinai rinkti mokestį arba kitą valstybės rinkliavą, aiškinimu, aplinkybė, kad teismas anksčiau nustatė atsakomybę remdamasis teisėjo pateiktu atitinkamos nuostatos aiškinimu, gali lemti sprendimo, kuriame buvo pateiktas toks aiškinimas, *res judicata* galią, kiek tai susiję su šioje byloje pareikštu reikalavimu. Vis dėlto tai neužkirs kelio šaliai iš naujo kelti šį klausimą nagrinėjant vėlesnį ieškinį (nors, atsižvelgiant į aplinkybes, šalis gali pralaimėti bylą dėl precedento doktrinos, nes šį klausimą jau išsprėdė aukštesnės instancijos arba lygiagrečiai jurisdikciją turintis teismas).
- 30 „Estoppel“ taisyklė neatlieka jokio vaidmens baudžiamosiose bylose.
- 31 Tradiciškai ekstradicija apibūdinama kaip unikali Airijos teisės sritis. Taip buvo iki Europos arešto orderio sistemos įvedimo ir paprastai tai buvo siejama su tuo, kad ekstradicijos bylą nagrinėjančiam teismui teko didesnis tiriamasis vaidmuo nei įprastame, rungimosi principu grindžiamame procese. Ši savybė išliko ir kalbant apie EAO, ir ją išryškina teismo teisė prašyti informacijos iš prašančiosios valstybės, manant, kad tai būtina. Todėl teismo sprendimas mažiau priklauso nuo šalių pateiktų įrodymų ir argumentų, nei galėtų būti priešingu atveju.
- 32 Kartais teigiama, kad *res judicata* galios principai neatlieka jokio vaidmens ekstradicijos srityje. Vis dėlto, atidžiau panagrinėjus, akivaizdu, kad toks teiginys pernelyg supaprastintas. Sprendimas nurodyti perduoti arba atsisakyti perduoti įgis *res judicata* galią, kai taps galutiniu teismo sprendimu. Kita vertus, daugelyje sprendimų aiškiai nustatyta, kad sprendimas atsisakyti perduoti asmenį dėl orderio, kuriuo grindžiamas prašymas, trūkumų nėra kliūtis svarstyti naują orderį. Kai kuriuose šiuo klausimu svarbiuose sprendimuose galima rasti teisėjų argumentų, iš kurių galima spręsti, kad „Estoppel“ taisyklė vis dėlto gali būti taikoma konkrečiam klausimui, kuris buvo išspręstas ankstesniame procese.

Pavyzdžiui, jei atsisakymas buvo grindžiamas išvada tam tikru klausimu, o vėlesniame orderyje tas klausimas nebuvo sprendžiamas, vykdančioji teisminė institucija gali nuspręsti, kad taikoma „Estoppel“ taisyklė (arba kad antrasis prašymas dėl perdavimo yra piktnaudžiavimas procesu).

- 33 *Supreme Court* kelia nerimą tai, kad jei jis nuspręstų, jog šioje byloje taikoma „Estoppel“ taisyklė, tokia išvada galėtų apriboti ESTT sprendimų galiojimą atgaline data, leistų toliau daryti teisinę klaidą ir neleistinai sumažintų teisminės apsaugos veiksmingumą vykdant EAO procedūrą. Kita vertus, jei šis teismas nuspręstų, kad „Estoppel“ taisyklė netaikoma, kasatorius gautų naudą, kurios nebūtų galėjęs gauti, jei būtų ginčijęs šį klausimą ankstesnėje teismo perdavimo procedūroje. Tokią išvadą lemia tai, kad anuo etapu toks argumentas neišvengiamai būtų buvęs pripažintas pagrįstu, net jei būtų reikėję kreiptis į ESTT. Vis dėlto tada pagal Airijos teisę nebūtų kliūčių nagrinėti naują orderį, kurį teisėjas išduotų pasikeitus atitinkamai Nyderlandų teisei. Atsižvelgiant į faktiškai susiklosčiusių įvykių seką, jei kasatorius dabar laimėtų bylą, padėtis atrodytų nepataisoma.
- 34 *Supreme Court* nuomone, atsakymas į klausimą, ar kasatoriui dabar turėtų būti leista remtis argumentu dėl pirminių orderių statuso, priklauso nuo perdavimo procedūros ir sutikimo procedūros santykio teisingo teisinio kvalifikavimo. Jei šios dvi procedūros būtų pagrįstai laikomos atskiromis, „savarankiškomis“ procedūromis, kai dėl klausimų, dėl kurių asmuo galėjo prieštarauti pateikiant prašymą dėl perdavimo, pateikiant prašymą dėl sutikimo gali būti pateikti nauji arba papildomi argumentai, tada „Estoppel“ taisyklės taikymo klausimas negali kilti. Vis dėlto jeigu šios procedūros bus laikomos tiek glaudžiai susijusiomis, kad klausimas, kuris neabejotinai buvo išspręstas sprendime dėl perdavimo, turės būti laikomas išspręstu priimant sprendimą dėl sutikimo, kasatoriui šiuo etapu nebus leidžiama remtis argumentu dėl „išduodančiosios teisminės institucijos“ statuso.
- 35 Kadangi sutikimo davimo procedūra reglamentuojama teisės aktais, kuriais įgyvendinamas Pagrindų sprendimo 27 straipsnis, *Supreme Court* mano, kad šis klausimas turi būti sprendžiamas pagal Sąjungos teisę. Be to, *Supreme Court* mano, kad šis klausimas nėra *acte clair*. Atsižvelgdamas į sprendimus *CILFIT* (C-283/81 EU:C:1982:335) ir *Conorzio Italian Management ir Catania Multiservizi* (C-561/19, EU:C:2021:779) ir savo, kaip teismo, kurio sprendimai pagal nacionalinę teisę negali būti toliau skundžiami, pareigas, *Supreme Court* mano, kad būtina prašyti ESTT priimti sprendimą pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnį.

Prašymas taikyti pagreitintą arba skubią procedūrą

- 36 Kasatorius laikomas suimtas Nyderlanduose, todėl natūralu, kad šios valstybės valdžios institucijoms rūpi skubiai išsiaiškinti jo teisinį statusą šioje valstybėje. Šiomis aplinkybėmis *Supreme Court* prašo ESTT taikyti jo Procedūros reglamente numatytą pagreitintą arba skubos procedūrą.

Prejudiciniai klausimai

<...> [Pakartoti pirmiau išdėstyti klausimai]

DARBINIS VERTINMAS